PARTIO scout

SISUPARTIO-OPAS

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry 2017

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo 1
Johdanto 3
Sisupartio 4
Meidänkö lippukuntaan sisupartiolaisia? 4
Sisupartion historiaa ja taustaa lyhyesti 4
Ryhmän perustaminen 4
Johtajien ja apuohjaajien kiinnostuksen selvittäminen 4
Oman paikkakunnan sisupartiotarpeen selvittäminen 5
Ohjelman soveltaminen 5
Toiminnan aloittaminen 5
Kouluttautuminen 7
Toimintasuunnitelma ja talousarvio 7
Muistilista sisupartioryhmää perustavalle 8
Uuden johtajan check-list 10

TEKIJÄT

Lounais-Suomen Partiopiirin Yhteiseen partioon -hanke, joka on osa Yhteisvastuukeräyksen tuotoilla toteutettavaa 100 uutta tapaa -projektia.

JOHDANTO

Partioharrastus on meille kaikille rakas harrastus. Se on harrastus, jonka parissa meistä jokainen on kokenut unohtumattomia hetkiä.

Sisupartiotoiminta on erityistä tukea tarvitseville partiolaisille kohdennettua toimintaa, jonka juuret ja perinteet ovat yhteisiä koko partiotoiminnalle. Sisupartiotoiminnan tavoitteena on tarjota samaa laadukasta partiotoimintaa myös niille, jotka tarvitsevat siihen erityisiä apuvälineitä, kommunikaation tukea tai muuten poikkeavia järjestelyitä.

Sisutoiminta ei kuitenkaan ole ”meiltä heillä” –toimintaa. Parhaimmillaan se on yhdessä tekemistä ja yhdessä kokemista. Tunnetta siitä, että sinä ja minä – me – muodostamme parin, jossa molemmat antavat ja saavat.

Tämä opas on kirjoitettu vuoden 2016 Yhteisvastuukeräyksen tuella ja on osa 100 uutta tapaa -projektia.

Helsingissä 28.5.2017

Suomen partiolaisten Sisuryhmä

SISUPARTIO

Meidänkö lippukuntaan sisupartiolaisia?

Sisupartiolaisia ovat partiolaiset, jotka tarvitsevat erityistä tukea partiossa vamman, pitkäaikaissairauden tai muun ominaisuuden takia. Sisupartiolaisista puhutaan usein yhtenä ryhmänä. He ovat kuitenkin moninainen ryhmä valloittavia yksilöitä.

Sisupartio on partiotoimintaa rikkaimmillaan: uuden oppimista, mahdollistumista ja iloa. Sisupartiolainen on erittäin ylpeä omasta partioharrastuksestaan. Ryhmään kuuluminen ja partiokaveruus ovat myös sisupartiolaiselle todella tärkeitä juttuja. Koko lippukunnan oppiessa toimimaan yhteistyössä sisupartiolaistensa kanssa hekin ovat todennäköisesti ylpeitä sisupartiolaisistaan ja oppivat kokemaan jokaisen ihmisen yhtä arvokkaana.

Aikuiset toimivat sisupartiotoiminnan mahdollistajina, mikä on arvokasta partiotyötä. Sisupartioryhmissä johtajia on usein ei-sisuryhmää enemmän. Kaikista partiolaisista ei kuitenkaan tule johtajia. Jokainen käsipari on sisuryhmässä arvokas ja samoaja-vaeltajaikäinen voi löytää itselleen henkilökohtaisen partioavustajan pestin, mistä hänellä voi olla paljonkin hyötyä myöhemmin elämässä opiskelupaikkaa tai töitä hakiessa.

Sisupartion historiaa ja taustaa lyhyesti

Suomessa sisupartiotoiminta aloitettiin 1928 Sokeainkoululla Helsingissä. Nimitys sisupartio syntyi nimikilpailun tuloksena 1947. Sisupartion merkki on kansainvälinen. Siinä on jalussolmu kuvaamassa paksumman köyden ja ohuemman köyden yhdessä muodostamaa vahvaa solmua. Jalussolmun keskellä on sisukkuudesta kertova sammakko. Sisutarina kertoo, kuinka kaksi sammakkoa tipahtivat kermaastiaan. Toinen sammakoista koki nesteen oudoksi uida, luovutti ja hukkui. Toinen sammakko räpiköi, räpiköi ja räpiköi kunnes kerma muuttui voiksi, jonka päältä sammakko pääsi hyppäämään pois astiasta ja pelastui.

RYHMÄN PERUSTAMINEN

Johtajien ja apuohjaajien kiinnostuksen selvittäminen

Kaikkein tärkeintä on aito kiinnostus ja innostus sisupartiotoiminnan mahdollistamiseen. Jos pienikin kipinä on kytemässä yhdessä lippukunnan aikuisessa, kipinän vahvuutta kannattaa lähteä yhdessä testaamaan. Kannattaa ottaa yhteyttä sisupartiota toteuttavaan lippukuntaan tai kysyä partiotoimistosta, miten pääsisi tutustumaan sisupartiotoimintaan jossakin. Mukaan voi tulla kokeilemaan myös tavalliseen koloiltaan tai sisuryhmän retkelle. Jos paikkakunnalla on jokin vammaisyksikkö, voi tarjoutua tekemään sinne vaikka lauluiltaa.

Koskaan ei voi korostaa liikaa sitä, että sisupartiotoiminnan järjestämisestä saa itselleen hyvän mielen ja hienoja elämyksiä sekä mahdollisuuden avartaa omaa maailmankatsomusta. Harkitkaa sitä, ei se partiotoimintaa kummempaa ole!

Oman paikkakunnan sisupartiotarpeen selvittäminen

Toimintaan haluavia sisupartiolaisia löytyy yleensä aina, mutta toki paikkakuntakohtaisia eroja on. Voi ottaa yhteyttä paikalliseen vammaisjärjestöön tai erityiskouluun. Lippukunnan koloa kannattaa tiirailla uusin silmin. Esimerkiksi korkeat rappuset estävät pyörätuolin käyttäjän pääsyn kololle. Tarvitaan tilaa pöydän äärellä, mutta myös tilaa liikkumiseen ja leikkimiseen. Alusta asti kannattaa muodostaa sisuryhmää edes vähän samantapaisista lapsista, jolloin joku ei aina loista kaikessa ja joku ei onnistu koskaan missään, koska ei pysty tekemään mitään yhteisiä juttuja. Kaikkea on mahdoton ennakoida, mutta huomiota kannattaa kiinnittää myös sellaisiin asioihin kuin lasten vilkkaus ja kyky sietää meteliä ja muita aistiärsykkeitä.

Ohjelman soveltaminen

Sisupartiotoiminnassa partio-ohjelmaa sovelletaan jokaisen ryhmän ja yksilön tarpeiden mukaan. Ryhmän aikuiset päättävät, minkä ikäkauden ohjelmaa sovelletaan sisuryhmässä, koska he tuntevat ryhmänsä. Jos uusista sudenpentuikäisistä sisupartiolaisista muodostetaan sisulauma, he soveltavat sudenpentuikäkauden ohjelmaa. Vanhempienkin sisupartiolaisten kanssa sudenpentuohjelma voi olla hyvä aloitusvaihtoehto. Suurin osa sisupartiolaisista suorittaa seikkailija- tai tarpojaohjelmaa ja sen vuoksi Reppu-kirja on käännetty selkosuomeksi Oma reppu -kirjaksi. Ohjelmista voi myös ottaa osan sieltä ja toisen täältä, sisutoiminnassa vain mielikuvitus on rajana. Samaa ikäkautta voi myös suorittaa annettua ohjepituutta huomattavasti pidempään. Sisuohjelmassa ja merkkien jakamisessa tärkeää on muistaa, että yrittämisestä palkitaan, uuden oppiminen ja muistiin palauttaminen tapahtuu yksilöllisesti.

Sisupartiolaisten taitojen ja rohkeuden karttuessa retket, leirit ja purjehdukset ovat mielekäs osa sisupartiotoimintaa. Ensimmäiset yöretket kannattaa tehdä mökkimajoitukseen lippukunnan kämpälle tai johonkin esteettömään leirikeskukseen. Teltassa yöpyminen partioleirillä tekee sisupartiolaisesta vielä vahvemman partiolaisen. Monet sisuryhmät osallistuvat lippukuntansa osana lippukunnan tapahtumiin ja suuremmille leireille. Suurleireillä sisut on huomioitu ja yöpyminen sekä muualta tulevien sisujen että oman lippukunnan kanssa on aikaisemmilla leireillä ollut mahdollista.

Moni sellainen asia, joka alkuun tuntuu mahdottomalta, on riittävällä tuella ja hyvällä suunnittelulla mahdollista ja siitä sisupartiossa pohjimmiltaan onkin kyse. Itsensä ylittämisestä yhdessä kaverin kanssa.

Toiminnan aloittaminen

Jos omasta lippukunnasta ei riitä tarpeeksi väkeä, voi kaksi lippukuntaa voi perustaa mainiosti myös yhteisen sisupartioryhmän. Näin käsipareja saadaan mukaan enemmän. Ehkä toisella lippukunnalla on paremmat, esteettömämmät tilat toimintaan ja toisella enemmän innostuneita aikuisia, samoajia tai vaeltajia. Mikään ei myöskään estä sisuvartiota kuulumasta lippukuntaan X vaikka johtajat

tulisivatkin useammasta lippukunnasta. Erillislippukunnat voivat myös haluttessaan perustaa sekasisuryhmän vaikka lippukunnissa perinteisesti olisikin vain toista sukupuolta olevia partiolaisia.

Sisupartiolainen voi kuulua myös samaan laumaan/vartioon lippukunnan muiden partiolaisten kanssa. Sisupartiotoiminnan aloittamisessa omassa lippukunnassa ei näin aina tarvitse olla kyse uuden ryhmän perustamisesta. Tällaisissa ryhmissä huomio kannattaa kiinnittää turvallisuuteen, ohjeiden ymmärrettävyyteen ja selkeyteen sekä siihen, että kaikki saavat onnistumisen kokemuksia. Erityisen tärkeä on, että ryhmän me-henki muodostuu kaikkia käsittäväksi. Myöhemmin sisupartiolaisen iän ja taitojen karttuessa hän voi myös jatkaa samantapaisessa ryhmässä apuohjaajana.

Sisupartiolainen on usein jo yhdessäolosta erittäin iloinen. Yhteishenkeen on hyvä panostaa alusta asti. Partiomaiset asiat, kuten ryhmän nimi, tunnus/viiri, alku- ja loppumenot tekevät ryhmästä partioryhmän. Yksinkertainen on kaunista ja toimivaa: retki kolon pihalle, teenkeitto trangialla, pelit, laulut ja leikit. Elämys syntyy pienestä. Sisupartiolaiselle on iso juttu, kun hän on tullut kotoa partioon toisten ihmisten luo.

Kokouksissa on alusta alkaen hyvä noudattaa samaa rakennetta. Yhteinen aloitus esim. läsnäolotaulun kanssa keskittää kaikkien huomion siihen, että nyt mahdollinen riehuminen ennen kokouksen alkua loppuu ja partio alkaa. Päättäminen sisaruspiiriin katkaisee toiminnan ja lähettää kotimatkalle. Välissä ne partiokokouksiin kuuluvat uusien asioiden opettelut ja leikkiminen. Kokouksen sisällön voi tehdä kuvatauluna kolotilan seinälle. Joskus partiotaitoja harjoiteltaessa täytyy kuitenkin poiketa tutusta järjestyksestä tai pitää kokous muualla kuin kololla. Ryhmän kanssa on hyvä jutella tästä edellisellä kerralla ja tehdä poikkeuskokousta varten oma erillinen kuvataulu, jotta jokainen löytää tutut ja turvalliset elementit myös tästä erilaisesta kokouksesta. Kuvataulun tekemiseen voi käyttää esim. Papunetin kuvatyökalua.

Partioilloissa ja erityisesti retkellä ja leirillä voidaan tarvita apuvälineitä. Yleensä periaatteena on, että jokainen tuo mukaan arkielämässään käyttämänsä apuvälineet myös partioon. Mahdollisista apuvälinevuokrauksista ja hankinnoista (esim. maastossa liikkumisen apuvälineet, sopivat majoitteet) kannattaa keskustella toimintaan osallistuvien partiolaisten perheiden kanssa.

Kun vetäjät ovat ensin tutustuneet ryhmän jäseniin ja heidän osaamiseensa, voi alkaa soveltaa partio-ohjelmaa ryhmän toiminnassa. Sisuryhmä voi kokoontua kerran viikossa tai joka toinen viikko. Kerran kuukaudessa on liian harvoin varsinkin uudelle ryhmälle.

Kouluttautuminen

Koulutusta kannattaa hankkia itselleen, koska asioiden pohdiskelu yhdessä luo aina myös innostusta ja auttaa luomaan tärkeää omaa partioverkostoa. Yhdessä tekeminen kannattaa aina. Muilta saa myös vinkkejä ja ideoita sovellettavaksi omissa ryhmissä. Sisujohtajille soveltuvat hyvin myös ohjelmaa käsittelevät kurssit, joilla tutustutaan sisuryhmän valitseman ikäkauden ohjelmaan ja sen suorittamiseen.

Toimintasuunnitelma ja talousarvio

Sisupartiolaiset maksavat jäsenmaksunsa kuten muutkin partiolaiset. Sisupartiolle kannattaa tehdä myös oma toimintasuunnitelmansa ja talousarvionsa. Perheiden tulee tietää, mikäli sisupartiolaisilla on jotain muuta tavallisten koloiltojen lisäksi, koska sisupartiolainen haluaa olla ryhmänsä mukana kaikessa.

Sisupartiotapahtumiin tarvitaan yleensä hieman enemmän väkeä avustajiksi ja liikkuminen paikasta toiseen voi olla haasteellisempaa. Kannattaa etukäteen selvittää esimerkiksi leirikeskuksesta, onko avustajilla sama leirimaksu. Monilla kunnilla on myös “Saattaja-kortti”, jota yksittäinen avustajaa tarvitseva henkilö voi anoa. Kortti mahdollistaa saattajan mukanaolon veloituksetta monissa kohteissa. Sisupartiolaisia kannattaa rohkaista kortin hankkimiseen mikäli heillä ei sitä vielä ole. Erityisvälineitä tai -kuljetuksia mietittäessä kannattaa selvittää myös, onko mahdollista anoa esim. taustayhteisöltä erityistukea näihin retki- ja leirimaksuihin.

MUISTILISTA SISUPARTIORYHMÄÄ PERUSTAVALLE

Hyvänä yleissääntönä voi pitää sitä, että missä sudenpentu pärjää, siellä sisullakin on asiat hyvin. Tämä ei kuitenkaan päde esim. liikkumisen apuvälineitä tarvitsevien tai näkövammaisten partiolaisten kanssa. Lisäksi erilaiset kommunikaatiomenetelmät kannattaa ottaa huomioon alusta alkaen. Osalla sisupartiolaisista on oikeus vammaispalvelujen myöntämään henkilökohtaiseen avustajaan. Tätä mahdollisuutta voi tarvittaessa hyödyntää koloilloissa tai retkillä.

Kolotila

- Ryhmän tarpeet määrittelevät pitkälti, mitä kolotilassa on oltava/ei saa olla
- Jos mahdollista, kannattaa erottaa toisistaan tilat, jossa leikitään/riehutaan ja jossa keskitytään. Jos tilojen eriyttäminen ei ole mahdollista, kannattaa soveltaa esim. istutaan tyynyillä aina kun opetellaan uutta, laitetaan tyynyt pois kun leikitään
- Huomioithan ryhmäsi tarpeen mukaan
- Kynnykset ja portaat
- Ovet ja niiden lukot
- Turvallisuuden esim. hellan nappuloiden suhteen
- Tarvitaanko pöytä ja tuoleja
- Ulkoilun turvallisuus kolon ympäristössä

Ryhmän jäsenet

- Ilmoituksen voi laittaa esim. asumisyksikköön tai erityiskouluun
- Kannattaa aluksi pitää ryhmä varsin pienenä ja kasvattaa kokoa, jos se on mahdollista
- On hyvä miettiä ryhmän perustajien kesken hieman sitä, millaista ryhmää haetaan: Onko kyse kehitysvammaisten partiolaisten, vilkkaiden partiolaisten, liikuntavammaisten partiolaisten vai näkövammaisten partiolaisten ryhmästä. Onko kyseessä lasten vai aikuisten ryhmä?
- Alkuun johtajia/avustajia saatetaan tarvita 1 per 1–2 sisua

Ohjelma

- Ryhmän ohjelmaa määrittää pitkälti ryhmän jäsenten toimintakyky
- Myöhemmin ohjelma voi rakentua osin myös ryhmän kiinnostusten mukaan
- Ohjelman määrä kannattaa suhteuttaa ryhmän vauhtiin. Etukäteen kannattaa miettiä, mitä tehdään, jos aika loppuu kesken tai jos sitä jääkin yli.
- Ryhmän kanssa kannattaa sopia selkeät säännöt, joiden noudattamisesta seuraa koko ryhmälle yhteistä kiitosta esim. tarroja seinällä olevaan kartonkiin tms.
- Ryhmäläisten iän ei tarvitse määrätä suoritettavaa partio-ohjelmaa, mutta nousujohteisuus tulisi säilyttää: Vastuutehtäviä kannattaa jakaa jokaiselle jo alusta alkaen. Vastuutehtäviä ovat kaikki lusikan hakemisesta retken ruokalistan suunnitteluun.

Retket

- Ensimmäiset retket kannattaa tehdä päiväretkinä johtajille tuttuihin kohteisiin
- Ohjelman kannattaa olla joustava myös lepohetkille kannattaa varata aikaa ja hiljaista puuhaa
- Yöretkillä kannattaa aloittaa kämppä-/mökkiretkistä ja yksi yö kerrallaan
- Koti-ikävä, lääkeasiat ja erilaiset vuorokausirytmit kannattaa huomioida
- Telttailu on mahdollista ja erilaisia soveltavia majoitteita kuten korotettavasta puolijoukkueteltasta on Suomessa kokemuksia
- Meripartiolippukunnissa purjehdukset onnistuvat sisuryhmän omina purjehduksina, mutta avustajan kanssa sisupartiolainen voi osallistua myös muille purjehduksille

Tiedotus ja yhteydenpito vanhempiin/asumisyksikköön

- Osalla sisupartiolaisten vanhemmista saattaa itsellään olla sama erityisvaikeus kuin lapsella. Tämä tulee huomioida viestinnässä
- Monet sisupartiolaiset kulkevat taksilla partioon, kannattaa varmistaa, että laput päätyvät perille
- Asumisyksiköissä asuvat sisupartiolaiset ovat luku sinänsä, mutta asumisyksikön kanssa kannattaa selvittää, mikä heille on mielekkäin tapa hoitaa harrastusviestintää

Budjetti

- Aikuiset sisupartiolaiset ovat usein eläkeläisiä ja retkimaksut saattavat olla kalliita
- Sisupartioryhmän varainhankinta saattaa olla hankalampaa kuin muiden ryhmien esim. osallistuminen myyjäisiin ja kalentereiden myynti onnistuu monilta ryhmiltä, mutta ei välttämättä kaikilta
- Taustayhteisön, vanhempainyhdistyksen tai tukiyhdistyksen kanssa voi neuvotella avustuksia esim. tuesta yhteiskuljetuksiin tai retkimaksuihin. Jotkin taustayhteisöt jakavat myös erityisryhmien toimintaan tietyn “tukirahan” per toimikausi.

Tärkeintä sisuryhmän kanssa on olla avoin, soveltaa ja kysyä kaverilta. Piirissä jo toimivat sisuryhmät, piirin sisukoordinaatioryhmän/sisualueen jäsenet ja piirin työntekijät auttavat varmasti ja vaikkeivät osaisikaan auttaa, pohtivat asiaa kanssasi!

UUDEN JOHTAJAN CHECK-LIST

- ✓ Kolotilassa on turvallista
- ✓ Kokouksen struktuuri suunniteltu
  - Aloitus
  - Ohjelmaosuus
  - Leikkiosuus
  - Lopetusmenot
- ✓ Tarvittavat kommunikaatiokeinot ja apuvälineet mietitty
- ✓ Toimintakauden kohokohta esim. retki mietitty
- ✓ Kokouksista ja muista tapahtumista ilmoitettu vanhemmille/huoltajille
- ✓ Johtajahuolto

Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry